

การประยุกต์เทคนิคกลุ่มสมมติฐานแบบปรับปรุงในการศึกษาปัญหาและความต้องการ
ในการพัฒนาครูประจำการ

นางสาวรุ่งทิพย์ ข้องหลิม

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาวิจัยการศึกษา ภาควิชาวิจัยการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2540

ISBN 974-638-701-4

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**AN APPLICATION OF MODIFIED NOMINAL GROUP TECHNIQUE IN STUDYING
PROBLEMS AND NEEDS FOR STAFF DEVELOPMENT**

MISS RUNGTIP KONGLIM

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education in Educational Research**

Department of Educational Research

Graduate School

Chulalongkorn University

Academic Year 1997

ISBN 974-638-701-4

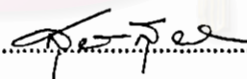
หัวข้อวิทยานิพนธ์ การประยุกต์กลุ่มสมมุติฐานแบบปรับปรุงในการศึกษาปัญหาและ
ความต้องการในการพัฒนาครูประจำการ
โดย นางสาวรุ่งทิพย์ ช้องหลิม
ภาควิชา ศึกษาศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุวีลนา สุวรรณเขตนิคม
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อลิศรา ชูชาติ

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

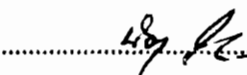

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์นายแพทย์ สุภวัฒน์ ชูติวงศ์)

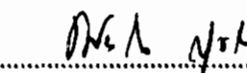
คณะกรรมการการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. ทวีวัฒน์ ปิตยานนท์)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุวีลนา สุวรรณเขตนิคม)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อลิศรา ชูชาติ)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ นิสา ชูโต)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เพียงใจ ศุภโรจน์)

พิมพ์ต้นฉบับบทความวิจัยวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

รุ่งทิพย์ ชื่องหลิม : การประยุกต์เทคนิคกลุ่มสมมุติฐานแบบปรับปรุงในการศึกษาปัญหาและความต้องการในการพัฒนาครูประจำการ (AN APPLICATION OF MODIFIED NOMINAL GROUP TECHNIQUE IN STUDYING PROBLEMS AND NEEDS FOR STAFF DEVELOPMENT) อ.ที่ปรึกษา : ผศ.ดร.สุวิมณา สุวรรณเขตนิคม, อ.ที่ปรึกษาร่วม : ผศ.ดร.อลิศรา ชูชาติ, 211 หน้า, ISBN 974-638-701-4.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาลักษณะข้อมูลที่เกิดขึ้นด้วยเทคนิคกลุ่มสมมุติฐานแบบปรับปรุงในประเด็นเกี่ยวกับ ปัญหาที่ครูประจำการควรได้รับการพัฒนาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอน ปัญหาและความต้องการการจัดกิจกรรมพัฒนาบุคลากร และ (2) เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของเทคนิคกลุ่มสมมุติฐานแบบปรับปรุง กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา คือครูประจำการที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษา 10 แห่งจำนวน 120 คน วิธีการจัดเก็บข้อมูลใช้เทคนิคกลุ่มสมมุติฐานแบบปรับปรุงและวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีวิเคราะห์เนื้อหาและใช้สถิติบรรยาย

ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาที่ครูประจำการควรได้รับการพัฒนามากที่สุด ได้แก่ (1) ครูมีความรู้และทักษะไม่เพียงพอในการสร้างหรือผลิตสื่อการเรียนการสอน (2) ครูขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอนแบบให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ และ (3) ครูขาดความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงานและศึกษาค้นคว้าความรู้เพิ่มเติม ปัญหาการจัดกิจกรรมพัฒนาบุคลากรที่ครูประจำการเห็นว่ามีค่ามากที่สุด ได้แก่ (1) วิทยากรขาดความรู้และความชำนาญในเรื่องที่อบรม (2) ขาดการส่งเสริมและสนับสนุนจากผู้บริหาร และ (3) เรื่องที่จัดอบรมเป็นเรื่องไม่ทันสมัยและเคยจัดอบรมแล้ว ครูประจำการมีความต้องการในการจัดกิจกรรมพัฒนาบุคลากรดังนี้ (1) จัดการประชุมหรือการอบรมเชิงปฏิบัติการ (2) มีวิทยากรที่มีความรู้ความชำนาญในเรื่องที่จัดอบรม และ (3) มีการนิเทศติดตามผลหลังการอบรมอย่างมีระบบ ผลการเปรียบเทียบลักษณะข้อมูล การเลือกและการจัดอันดับปัญหาและความต้องการ พบว่า ข้อมูลและสารสนเทศจากประชุมกลุ่มสมมุติฐานแบบปรับปรุง มีความลึกซึ้ง คงที่ และมีความสอดคล้องระหว่างปัญหา และความต้องการมากกว่าข้อมูล และสารสนเทศจากการประชุมกลุ่มสมมุติฐานแบบเดิม ผลการเปรียบเทียบบรรยากาศและความคิดของสมาชิกพบว่า บรรยากาศของการประชุมกลุ่มสมมุติฐานแบบปรับปรุงราบรื่นมากกว่าการประชุมกลุ่มสมมุติฐานแบบเดิม ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นจากแบบสอบถาม พบว่าครูประจำการที่เข้าประชุมกลุ่มสมมุติฐานแบบปรับปรุงรับรู้ว่าคุณภาพการคิด เขียน และพูด และรับรู้ว่าการประชุมกลุ่มสมมุติฐานแบบปรับปรุง ทำให้ตนเองได้รับมุมมองที่หลากหลาย ข้อควรคำนึง 2 ประการในการจัดการประชุมกลุ่มสมมุติฐานแบบปรับปรุง คือ ปัจจัยด้านเวลา และ การเตรียมความพร้อมของผู้ดำเนินการประชุม

ภาควิชา ศึกษาศาสตร์
สาขาวิชา ศึกษาศาสตร์
ปีการศึกษา 2540

ลายมือชื่อนิติกร สุวิมณา สุวรรณเขตนิคม
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา [ลายมือ]
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม [ลายมือ]

3971468427: MAJOR EDUCATIONAL RESEARCH
KEY WORD: NOMINAL TECHINQUE GROUP / STAFF DEVELOPMENT

RUNGTIP KONGLIM : AN APPLICATION OF MODIFIED NOMINAL GROUP TECHNIQUE IN STUDYING PROBLEMS AND NEEDS FOR STAFF DEVELOPMENT. THESIS ADVISOR : ASSIST. PROF. SUWATANA SUWANKETNIKOM, Ph.D. THESIS CO-ADVISOR : ASSIST. PROF. ALISARA CHUCHAT, Ph.D. 211 pp. ISBN 974-638-701-4.

The purposes of this research were (1) to study the feature of data collected by modified nominal group technique in the issues of problems concerning staff development in order to enhance learning and teaching efficiency, problems and needs for staff development activities, and (2) to study the efficiency of modified nominal group technique. The research sample was consisted of 120 teachers from 10 primary and secondary schools. Data were collected by modified nominal group technique and analyzed through content analysis and descriptive statistics.

The major findings were as follows : Problems concerning staff development were (1) inadequacy of knowledge and skills on producing instructional media, (2) lack of knowledge and understanding about student-centered instruction matter, and (3) lack of enthusiasm in working and inquiry for addition knowledge. Problems concerning staff development activities were (1) unqualified trainers, (2) lack of administrator's supports and (3) out-of date training topics. Needs for teachers development activities were (1) training workshop techniques, (2) skillful trainers in the training topics and (3) systematic supervision and follows up. Results from comparison of data concerning ranking of problems and needs between both techniques demonstrated that data and information from modified nominal group technique having more complexity, persistency and agreement between problems and needs more than those from the tradition nominal group technique. The atmosphere in the modified group technique was slightly smoother than the tradition nominal group technique. Also data from the questionnaires indicated that teachers who participated in modified nominal group acknowledged the freedom in thinking, writing and speaking and appreciated the variety of viewpoints from other teachers. Two cautions suggested for employing modified nominal group were time factor and preparation of moderator.

ภาควิชา ศึกษาศาสตร์

สาขาวิชา ศึกษาศาสตร์

ปีการศึกษา 2540

ลายมือชื่อผู้คิด

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงลงได้ด้วยความเมตตาและความกรุณาจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุวัฒนา สุวรรณเขตนิคม อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ทุ่มเท และเสียสละเวลา ให้คำปรึกษา แนะนำและตรวจสอบข้อบกพร่องต่าง ๆ ที่มีคุณค่าอย่างยิ่ง ต่อผู้วิจัยผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณในกำลังใจและความห่วงใยที่อาจารย์มอบให้ผู้วิจัย เสมอมา และขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์อสิศรา ชูชาติ อาจารย์ที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์ร่วมด้วยความเคารพรัก สำหรับความเมตตา กรุณาและเสียสละเวลาเพื่อ ให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นที่มีประโยชน์และมีคุณค่าอย่างยิ่งต่อผู้วิจัย ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้ง ในพระคุณของอาจารย์อย่างยิ่ง

ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร. ทวีวัฒน์ ปิตยานนท์ ประธานกรรมการ รองศาสตราจารย์นิศา ชูโต และผู้ช่วยศาสตราจารย์ เพ็ญใจ ศุขโรจน์ คณะกรรมการสอบ วิทยานิพนธ์ที่กรุณาให้คำแนะนำที่มีคุณค่าทำให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้สมบูรณ์ขึ้น ขอกราบ ขอบพระคุณคณาจารย์ภาควิชาวิจัยทุกท่าน ที่ประสิทธิ์ประสาทความรู้ทั้งหลายทั้งหมด ให้แก่ผู้วิจัยจนสำเร็จการศึกษา

ขอกราบขอบพระคุณเจ้าหน้าที่บัณฑิตวิทยาลัย ผู้บริหาร และ ครูประจำการทุกท่าน ที่กรุณาเสียสละเวลามาเป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ทำให้การวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ขอขอบพระคุณ ที่ ๆ และเพื่อน ๆ นิสิตทุกคน โดยเฉพาะคุณนิศากร พรหมจันทร์มิตรผู้มี น้ำใจเสียสละเวลามาเป็นผู้ช่วยผู้วิจัย ให้กำลังใจและร่วมเก็บข้อมูลในโรงเรียนต่าง ๆ กับผู้วิจัย ขอขอบคุณคุณเอก ผลดาวรรุช ผู้ที่คอยเป็นกำลังใจให้ผู้วิจัยเสมอมา

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้เพราะผู้วิจัยได้รับกำลังใจ ความรัก ความห่วงใย การให้ความ ช่วยเหลือ และการส่งเสริมสนับสนุนจากคุณตาเสนาะ คุณยายเล็ก คุณน้า สำเนียง คุณสูงอนันต์ คุณน้าอำนวยการ คุณน้านันทนา คุณน้าสิทธิพร คุณน้าวัชนี คุณน้าปัญญา และน้อง ๆ และ ขอกราบขอบพระคุณเป็นพิเศษแด่คุณพ่อสุชิน และคุณแม่บุญชู และขอขอบคุณ คุณฉวีวรรณ ช้องหลิม ที่คอยช่วยเหลือ ดูแลเอาใจใส่และเป็นกำลังใจอย่างดียิ่งตลอดเวลาในการทำ วิทยานิพนธ์ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	๖
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	๗
กิตติกรรมประกาศ.....	๘
สารบัญตาราง.....	๙
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความสำคัญและความเป็นมาของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	9
ขอบเขตของการวิจัย.....	10
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	13
2 วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	14
ตอนที่ 1 ความสำคัญของกระบวนการกลุ่ม.....	15
เทคนิคกลุ่มสมมุติฐานแบบเดิม.....	16
เทคนิคกลุ่มสมมุติฐานแบบปรับปรุง.....	20
ตอนที่ 2 ความหมายของการพัฒนาบุคลากร.....	24
ความสำคัญและความจำเป็นของการพัฒนาบุคลากร.....	27
กระบวนการพัฒนาบุคลากร.....	30
หลักการและกระบวนการพัฒนาบุคลากร.....	34
ปัญหาและความต้องการพัฒนาครูประจำการ.....	41
แผนหลักการปฏิบัติการฝึกหัดครู ศึกษานิเทศก์ และบุคลากรทางการศึกษา.....	43
ตอนที่ 3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	49
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้กระบวนการกลุ่ม.....	49
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัญหาและความต้องการการพัฒนาครูประจำการ.....	51
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	57
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	57
การคัดเลือกโรงเรียนและกลุ่มผู้ให้ข้อมูล.....	57

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย.....	61
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	61
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	62
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	64
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	66
ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายการปัญหาและความต้องการจาก การประชุมกลุ่มสมมุติฐานแบบเดิมและแบบปรับปรุง.....	67
ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงผลการเลือกและการจัดอันดับความสำคัญ ระหว่างรอบที่ 1 และ 2 ของการประชุมกลุ่มสมมุติฐานแบบเดิมและแบบปรับปรุง.....	127
ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความสอดคล้องของผลการเลือกและการจัดอันดับ ปัญหาและความต้องการจากการประชุมกลุ่มสมมุติฐานแบบเดิมและแบบปรับปรุง.....	132
ผลการเปรียบเทียบบรรยากาศและความคิดเห็นของ ผู้เข้าประชุมกลุ่มสมมุติฐานแบบเดิมและแบบปรับปรุง.....	134
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	144
สรุปผลการวิจัย.....	145
อภิปรายผลการวิจัย.....	154
ข้อเสนอแนะในการวิจัย.....	160
รายการอ้างอิง.....	163
ภาคผนวก.....	169
ภาคผนวก ก ตัวอย่างหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย.....	170
ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	172
ภาคผนวก ค จำนวนรายการปัญหาการจัดการเรียนการสอน ปัญหาและความต้องการ จำแนกตามกลุ่มสมมุติฐานแบบเดิมและแบบปรับปรุง.....	176
ผลการเปรียบเทียบการเลือกและการจัดอันดับปัญหาและความต้องการ รอบที่ 1 และ 2	188

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
การเปลี่ยนแปลงการเลือกและการจัดอันดับปัญหาและ ความต้องการ.....	206
ภาคผนวก ง โครงการรุ่งอรุณ.....	210
ประวัติผู้วิจัย.....	211

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 รูปขั้นตอนการประชุมกลุ่มสมมุติภัยแบบเดิมและแบบปรับปรุง.....	4
2 คุณลักษณะของโรงเรียนที่ได้รับการคัดเลือกทั้งหมด 10 แห่งจำนวนตามภาค สังกัด และขนาดของโรงเรียน.....	57
3 จำนวนผู้ให้ข้อมูลที่เข้าร่วมประชุมกลุ่มสมมุติภัยแบบเดิมของโรงเรียนระดับ ประถมศึกษาจำแนกตามกลุ่มวิชาที่สอน.....	58
4 จำนวนผู้ให้ข้อมูลที่เข้าร่วมประชุมกลุ่มสมมุติภัยแบบปรับปรุงของโรงเรียนระดับ ประถมศึกษาจำแนกตามกลุ่มวิชาที่สอน.....	58
5 จำนวนผู้ให้ข้อมูลที่เข้าร่วมประชุมกลุ่มสมมุติภัยแบบเดิมของโรงเรียนระดับ มัธยมศึกษาจำแนกตามกลุ่มวิชาที่สอน.....	59
6 จำนวนผู้ให้ข้อมูลที่เข้าร่วมประชุมกลุ่มสมมุติภัยแบบเดิมของโรงเรียนระดับ มัธยมศึกษาจำแนกตามกลุ่มวิชาที่สอน.....	59
7 สัปดาห์การลงภาคสนามเพื่อเก็บข้อมูลของผู้วิจัยจำแนกตามภาคและสังกัดของโรงเรียน	63
8 ลักษณะการเปลี่ยนแปลงของผลการเลือกและการจัดอันดับรายการที่มีความสำคัญ มากที่สุด 5 อันดับแรกจำแนกตามกลุ่มผู้ให้ข้อมูลในประเด็นปัญหาที่ครูประจำการ ควรได้รับการพัฒนาเพื่อทำให้การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ.....	127
9 ลักษณะการเปลี่ยนแปลงของผลการเลือกและการจัดอันดับรายการที่มีความสำคัญ มากที่สุด 5 อันดับแรกจำแนกตามกลุ่มผู้ให้ข้อมูลในประเด็นปัญหาที่ครูประจำการ เห็นว่าเป็นอุปสรรคต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาบุคลากร ทำให้การดำเนินการจัดกิจกรรม พัฒนาบุคลากรไม่ประสบความสำเร็จ.....	128
10 ลักษณะการเปลี่ยนแปลงของผลการเลือกและการจัดอันดับรายการที่มีความสำคัญ มากที่สุด 5 อันดับแรกจำแนกตามกลุ่มผู้ให้ข้อมูลในประเด็นความต้องการของครู ประจำการเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมพัฒนาบุคลากร เพื่อให้การดำเนินการจัดกิจกรรม พัฒนาบุคลากรประสบความสำเร็จ.....	129

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
11	เปรียบเทียบความสอดคล้องระหว่างปัญหาและความต้องการการจัดกิจกรรม พัฒนามูลฐานจากการประชุมกลุ่มสมมุติฐานแบบปรับปรุงตามผลการจัดอันดับ.....	132
12	เปรียบเทียบความสอดคล้องระหว่างปัญหาและความต้องการการจัดกิจกรรม พัฒนามูลฐานจากการประชุมกลุ่มสมมุติฐานแบบเดิมตามผลการจัดอันดับ.....	133
13	ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความหมายของค่าเฉลี่ยจำแนกตาม กลุ่มสมมุติฐานแบบเดิมและแบบปรับปรุง.....	142

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย